

Europos socialinio fondo agentūra

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOS PAVALDŽIŲ BIUDŽETINIŲ ĮSTAIGŲ DARBUOTOJŲ DARBO UŽMOKESČIO FIKSUOTŲJŲ ĮKAINIŲ NUSTATYMO TYRIMO ATASKAITA

2016-07-19

I. ĮVADAS

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai (toliau – ŠMM) pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimu (toliau – Tyrimas) siekiama nustatyti Europos Sąjungos struktūrinių fondų bendrai finansuojamų projektų veiklas vykdančių ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio maksimalius fiksuotųjų įkainių dydžius.

Šie fiksuotieji įkainiai nustatomi, siekiant supaprastinti iš 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos bendrai finansuojamų Europos socialinio fondo lėšomis projektų, kuriuose deklaruojamos veiklas vykdančio personalo ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos, administravimą. Taikant fiksuotuosius įkainius, pareiškėjams bus lengviau planuoti projekto išlaidas rengiant paraiškas, o projektų vykdytojams – paprasčiau atsiskaityti už projekto lėšų panaudojimą. Tyrimo metu nustatytus fiksuotuosius įkainius ir jų maksimalius dydžius pagal poreikį gali taikyti visos institucijos, administruojančios Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas, kurių administruojamuose projektuose bus numatytos ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų projekto vykdančiojo personalo darbo užmokesčio išlaidos.

Tyrimė naudojamos sąvokos:

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai pavaldi biudžetinė įstaiga – įstaiga, kurios savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija yra ŠMM. Savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija koordinuoja institucijų veiklą, tvirtina ir teisės aktų nustatyta tvarka keičia nuostatus, sprendžia kitus įstatymuose jos kompetencijai priskirtus klausimus.

Projekto vykdytysis personalas – projekto tiesiogines veiklas vykdytysis fiziniai asmenys, su projekto vykdytoju ar partneriu susiję darbo santykiais, jų esmę atitinkančiais santykiais arba dirbantys pagal paslaugų (civilines), įskaitant autorines, sutartis.

Tyrimas atliekamas šiais etapais:

1. Surinkti ir išanalizuoti 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ ir 3 prioriteto „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“ projektų, kurių vykdytojai yra ŠMM pavaldžios biudžetinės įstaigos ir kuriuose deklaruotos projekto vykdančiojo personalo 2015 m. darbo užmokesčio išlaidos, duomenys;

2. Nustatyti vidutiniai ir dažniausiai analizuojamuose projektuose mokami darbo užmokesčio dydžiai (įskaitant priedus) ir atliktas jų palyginimas su ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų 2014–2015 metams pagal turimą (patvirtintą) etatų skaičių pagrindinėms veikloms vykdyti sudarytais darbo užmokesčiui skiriamų lėšų planais (toliau – Planai);

3. Naudojant statistinę analizę, nustatyti ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio fiksuotųjų įkainių dydžiai. Statistinė duomenų analizė atlikta naudojant SPSS statistics programą;

4. Aprašytas tyrimu nustatytų fiksuotų įkainių taikymas.

Tyrimą atliko viešoji įstaiga Europos socialinio fondo agentūra.

II. TYRIMO METODIKA

Nustatant ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio fiksuotuosius įkainius, naudoti dokumentai ir duomenų šaltiniai:

1) 2002 m. birželio 4 d. Nr. IX-926 Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas;

2) 2016 m. rugsėjo 14 d. Nr. XII-2603 Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas;

3) 1991 m. gegužės 21 d. Nr. I-1336 Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymas;

4) 1991 m. birželio 25 d. Nr. I-1489 Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (toliau – Švietimo įstatymas);

5) 1999 m. liepos 8 d. Nr. VIII-1316 Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas (toliau – Valstybės tarnybos įstatymas);

6) 2000 m. rugsėjo 12 d. Nr. VIII-1926 Lietuvos Respublikos garantinio fondo įstatymas;

7) 2016 m. gruodžio 22 d. Nr. XIII-174 Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2017 metų rodiklių patvirtinimo įstatymas (toliau – Socialinio draudimo rodiklių įstatymas);

8) 2016 m. gruodžio 1 d. Nr. XIII-61 Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio, taikomo 2017 metais, įstatymas (toliau – Įstatymas Nr. XIII-61);

9) 2017 m. sausio 17 d. Nr. XIII-198 Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymas (toliau – Įstatymas Nr. XIII-198);

10) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (toliau – Nutarimas Nr. 511);

11) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 29 d. nutarimas Nr. 1021 „Dėl bazinės mėnesinės algos ir bazinio valandinio atlygio patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas Nr. 1021);

12) Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymas Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės);

13) Rekomendacijos dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams; patvirtintos Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos, Ekonomikos augimo veiksmų programos, Sanglaudos skatinimo veiksmų programos ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos valdymo komitetų 2014 m. liepos 4 d. protokolu Nr. 34 (su vėlesniais pakeitimais). Prieiga per internetą:

<http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/gaires-ir-rekomendacijos-1>;

14) Pagal 2007–2013 metų Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programą finansuojamų 2, 3, 4 prioritetų 2015 m. įgyvendinamų ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų projektų duomenys;

15) ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų 2014–2015 metams pagal turimą (patvirtintą) etatų skaičių pagrindinems veikloms vykdyti sudaryti darbo užmokesčiui skiriamų lėšų planai.

Pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą bendrai finansuojamuose Europos socialinio fondo lėšomis projektuose numatoma patirti ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų projekto veiklas vykdančių ir šiose įstaigose dirbančių asmenų darbo užmokesčio išlaidas. Šios išlaidos yra tapačios 2007–2013 metais įgyvendintuose projektuose patirtoms ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų projekto veiklas vykdančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidoms. Išanalizavus pagal 2007–2013 metų Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programą finansuojamuose projektuose patirtas ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio išlaidas, tyrime nustatyti dažniausiai projektuose pasitaikančios pareigybės, joms dažniausiai mokami darbo užmokesčio dydžiai bei skiriami priedai. Atlikus šių dydžių analizę nustatyti fiksuotųjų darbo užmokesčio įkainių dydžiai, kurie palengvins išlaidų planavimą ir deklaravimą projektų vykdytojams ir deklaruotų išlaidų tikrinimą įgyvendinančioms institucijoms.

ŠMM internetiniame tinklapyje¹ yra skelbiamas ŠMM pavaldžių įstaigų sąrašas (1 priedas). Sąraše visoms įstaigoms suteikta biudžetinės įstaigos teisinė forma, išskyrus Europos socialinio fondo agentūrą (toliau – ESFA), kuriai suteikta viešosios įstaigos teisinė forma ir Švietimo mainų paramos fondą (toliau – ŠMPF), kuriam suteikta labdaros ir paramos fondo teisinė forma. Pastarosios įstaigos, nustatydamos darbuotojų darbo užmokesčių, vadovaujasi vidaus tvarkomis, o įstaigos, turinčios biudžetinės įstaigos teisinę formą, vadovaujasi biudžetinėms įstaigoms taikomų teisės aktų nuostatomis.

Kadangi biudžetinių įstaigų darbo užmokestis griežtai reglamentuojamas teisės aktų, o kitų įstaigų (ESFA ir ŠMPF) darbo užmokesčio ribos nustatomos vidaus tvarkomis, tai, nustatant ŠMM pavaldžių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio fiksuotuosius įkainius, tyrime analizuojamos tik įstaigos, turinčios biudžetinės įstaigos teisinę formą.

Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokestis iki 2017 m. vasario 1 d. buvo nustatomas vadovaujantis Nutarimu Nr. 511, kuris apibrėžia, kad biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbas apmokamas taikant koeficientus, kurių pagrindu imama Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta bazinė mėnesinė alga (bazinis valandinis atlygis), o tam tikroms pareigybėms nustatoma minimali mėnesinė alga (minimalus valandinis atlygis). Bazinė mėnesinė alga (bazinis valandinis atlygis) patvirtinta Nutarimu Nr. 1021. Koeficientų intervalai pagal pareigybes išdėstyti Nutarimo Nr. 511 1–4 prieduose. ŠMM pavaldžios įstaigos turi taikyti koeficientus iš skilties „švietimo ir

¹ <https://www.smm.lt/pavaldzios-istaigos>

mokslo, kultūros ir meno, sveikatos priežiūros ir socialinių įstaigų kitų darbuotojų, taip pat kitų biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų“. Tačiau kai kurių ŠMM pavaldžių įstaigų funkcijos yra siejamos su švietimo pagalbos teikimu. Švietimo pagalba Švietimo įstatyme įvardinama kaip mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams), mokytojams ir švietimo teikėjams specialistų teikiama pagalba, kurios tikslas – didinti švietimo veiksmingumą. Dėl šios priežasties tam tikras darbas reikalauja pedagoginių kompetencijų, todėl šios įstaigos, nustatydamos darbuotojų darbo užmokestį, turi taikyti Nutarimo Nr. 511 1 priede skiltyje „pedagogų“ nurodytus koeficientus (ataskaitos 2 priedas). Nutarimo Nr. 511 5 punkte yra leidžiama biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojams skirti iki tarnybinio atlyginimo dydžio priedus, jei tai neviršija darbo užmokesčiui skirtų lėšų.

Nuo 2017 m. vasario 1 d. biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokestis nustatomas vadovaujantis Įstatymu Nr. XIII-198, kuriame nurodyti valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų, finansuojamų iš valstybės biudžeto, darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo apmokėjimo dydžiai (koeficientai) ir darbuotojų pareigybių lygiai. Šis įstatymas netaikomas valstybinių mokslinių tyrimų institutų, veikiančių kaip biudžetinės įstaigos, administracijai (instituto vadovui, vadovo pavaduotojui, moksliniam sekretoriui), mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams bei šio įstatymo 1 str. 2 d. 2-4 p. nurodytiems darbuotojams.

Siekiant nustatyti tinkamiausius, realią situaciją atspindinčius darbo užmokesčio fiksuotuosius įkainius, atlikta pagal 2007–2013 metų Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programą įgyvendintų projektų analizė. Pasirinkti projektai, kuriuos 2015 metais vykdė ŠMM pavaldžios biudžetinės įstaigos. Šį sąrašą sudarė 12 ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų įgyvendinti 37 projektai (ataskaitos 3 priedas). Peržiūrėjus detalai kiekvieną atrinktą projektą, nuspręsta iš imties pašalinti Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros (toliau – MITA) projektus, nes, analizuojant projektinius darbo užmokesčio duomenis, paaiškėjo, kad ši įstaiga netaikė Nutarimo Nr. 511 nuostatų, tačiau, nustatydama projekto darbuotojų darbo užmokestį, vadovavosi Valstybės tarnybos įstatymu. MITA nuostatų² 1 punkte yra nurodyta, kad MITA yra įstaiga prie Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos (toliau – Ūkio ministerija) ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos (toliau – Švietimo ir mokslo ministerija). Taip pat MITA nuostatų 10 punkte nurodytos MITA funkcijos³, kurios yra susijusios su inovacijų politikos įgyvendinimu, priemonių, skatinančių įvairaus pobūdžio inovacijų plėtrą, įgyvendinimu ir inovacijų tinklų kūrimusi ir plėtra, verslo ir mokslo bendradarbiavimo skatinimu. Iš imties pašalinti Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro projektai, nes analizės metu dėl atlikto audito nebuvo galutinio sprendimo dėl šios įstaigos

² Patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr.4-305/V-546 „Dėl Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros nuostatų patvirtinimo“.

³ Ūkio ministro ir (arba) švietimo ir mokslo ministro pavedimu administruoja mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (toliau – MTEP) ir inovacijų programas ir teises aktų nustatyta tvarka finansuoja šių programų projektų įgyvendinimą valstybės biudžeto, užsienio ir tarptautinių fondų bei institucijų lėšomis; teikia siūlymus Ūkio ministerijai ir Švietimo ir mokslo ministerijai dėl inovacijų politikos formavimo; dalyvauja įgyvendinant inovacijų paklausą skatinančias priemones; koordinuoja ir finansuoja Ūkio ministerijos ir (arba) Švietimo ir mokslo ministerijos, taip pat teises aktų nustatyta tvarka kitų institucijų programų ir priemonių, skirtų mokslo ir verslo bendradarbiavimui, įgyvendinimą; švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka skirsto lėšas mokslo ir studijų institucijoms ūkio subjekto MTEP užsakymų vykdymui remti; įgyvendina programas ir priemones, skatinančias integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių), mokslo ir technologijų parkų, technologinių inkubatorių ir inovacijų centrų veiklą, teikia siūlymus Ūkio ministerijai ir Švietimo ir mokslo ministerijai dėl šių programų ir priemonių rengimo; skatina MTEP rezultatų komercinimą ir intelektinės nuosavybės apsaugą, technologijų perdavimą, fiziniams asmenims, ūkio subjektams ir mokslo ir studijų institucijoms padeda ieškoti partnerių, teikia jiems informacinę ir finansinę pagalbą.

kai kurių pareigybių darbo užmokesčio išlaidų tinkamumo. Iš imties pašalinti keli projektai, kurie 2015 metais nebuvo patyrę ir deklaravę vykdančiojo personalo darbo užmokesčio išlaidų. Tokiu būdu, nustatant fiksuotuosius darbo užmokesčio įkainius, išanalizuoti 9 ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų 24 įgyvendinamų projektų veiklas vykdžiusių darbuotojų darbo užmokesčio duomenys.

Analizei surinkti į analizuojamą imtį įtrauktų projektų 2015 metais dirbusių visų darbuotojų darbo sutarčių duomenys, pareigybių pavadinimai bei darbo užmokesčio priedų duomenys. Darbo sutartyse darbo užmokestis buvo nustatomas įvairiai: nurodant taikytiną Nutarimo Nr. 511 1 priedo koeficientą arba darbo užmokestį, apskaičiuotą jau pritaikius koeficientą. Projektuose vykdantysis personalas buvo darbinamas tiek etatui arba jo daliai, tiek valandiniam darbui. Tolimesnei analizei surinkti duomenys suvienodinti ir išskaičiuoti taikomi koeficientai. Perskaičiavimui naudotos formulės:

$$DU_{\text{koef}} = DU_{\text{sut}}/BMA/N \quad (1)$$

$$DU_{\text{koef}} = DU_{\text{sut}}/BVA \quad (2)$$

DU_{koef} – darbo užmokesčiui apskaičiuoti nustatytas koeficientas;

DU_{sut} – darbo sutartyje nustatytas darbo užmokestis;

N – etato dydis nustatytas sutartyje;

BMA – bazinė mėnesinė alga;

BVA – bazinis valandinis atlygis.

(1) formulė taikoma, kai perskaičiuojamas etatinis atlygis, (2) formulė taikoma, kai perskaičiuojamas valandinis atlygis. Perskaičiuoti koeficientai pateikiami ataskaitos 5 priede.

Kadangi tyrime analizuojami darbo užmokesčio dydžiai numatyti projektų darbuotojų darbo sutartyse, tai nustatant fiksuotuosius darbo užmokesčio dydžius nėra įvertinamos atostogų, ligos ar kitos leidžiamos išmokos.

Atliekant duomenų analizę, analizuotos į tyrimo imtį patekusių įstaigų funkcijos, nurodytos nuostatuose. Aštuonių iš devynių analizuojamų ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų veiklos sritys siejamos su švietimo pagalba (ataskaitos 4 priedas). Kadangi šios įstaigos yra švietimo pagalbos teikėjos, tai jų tikslų įgyvendinimui, uždavinių ir funkcijų atlikimui būtinas pedagoginį išsilavinimą turintis personalas. Likusi įstaiga (Studijų kokybės vertinimo centras) veikia viešojo administravimo mokslo ir studijų srityje (ataskaitos 4 priedas), kurios tikslų įgyvendinimui, uždavinių ir funkcijų atlikimui nereikalaujama turėti pedagoginio personalo.

Suskirsčius analizuojamas institucijas pagal veiklos sritis, analizuojami projektus vykdžiusių darbuotojų darbo užmokesčio koeficientai. Ši analizė patvirtino tai, kad įstaigos, teikiančios švietimo pagalbą, nustatydamos darbuotojų darbo užmokesčio išlaidas vadovaujasi Nutarimo Nr. 511 „pedagogų“ stulpelio (toliau – Pedagoginis personalas) nurodytomis koeficientų ribomis. Kai kurios įstaigos taip pat įvertina įdarbinamų projektuose darbuotojų atliekamas funkcijas ir jei jų atlikimui nėra būtina pedagogo kvalifikacija, Pedagoginio personalo įkainiai nėra nustatomi (pavyzdžiui, reporterio, programinės įrangos inžinieriaus ar interneto svetainės redaktoriaus pareigybės) (ataskaitos 5 priedas). Įstaiga, atliekanti viešąjį administravimą, nustatydama darbuotojų darbo užmokesčio išlaidas vadovaujasi Nutarimo Nr. 511 „švietimo ir mokslo, kultūros ir meno, sveikatos priežiūros ir socialinių įstaigų kitų darbuotojų, taip pat kitų

biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų“ stulpelio (toliau – Švietimo personalas) nurodytomis koeficientų ribomis.

Atlikus aukščiau aprašytą duomenų perskaičiavimą ir duomenų teisingumo patikrinimo analizę, visos analizuojamuose projektuose numatytos pareigybės sugrupuojamos į dvi grupes: Švietimo personalas ir Pedagoginis personalas (ataskaitos 5 priedas). Šioms dviem grupėms priskirtų pareigybių darbo užmokesčio koeficientų reikšmės nagrinėjamos atskirai.

Švietimo personalo koeficientų reikšmės (nuo 11,40 iki 13, ataskaitos 6 priedas) atitinka šios ataskaitos 2 priedo⁴ 3 stulpelyje „švietimo ir mokslo, kultūros ir meno, sveikatos priežiūros ir socialinių įstaigų kitų darbuotojų, taip pat kitų biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų“ nurodytas koeficientų ribas. Pedagoginio personalo koeficientų reikšmės (nuo 11,35 iki 33,90, ataskaitos 6 priedas) atitinka šios ataskaitos 2 priedo 2 stulpelyje „pedagogų“ nurodytas koeficientų ribas. Analizės atlikimo metu nenustatyta koreliacija tarp pareigybių pavadinimų ir taikomų darbo užmokesčio dydžių.

Atlikus Švietimo personalo darbo užmokesčio koeficientų statistinę duomenų analizę (ataskaitos 6 priedas), nustatyta, kad standartinis nuokrypis (0,326), lyginant su vidurkiu (12,93), nėra didelis. Skaičių aibės vidurinis dydis (mediana) lygus dažniausiai pasikartojančiam dydžiui (modai) (13) ir nuo vidurkio nutolęs labai nežymiai, standartinio nuokrypio ribose, todėl nustatant švietimo darbuotojų fiksuotuosius įkainius naudojama mediana – 13 (1 lentelė).

Atlikus Pedagoginio personalo darbo užmokesčio koeficientų statistinę duomenų analizę (ataskaitos 6 priedas), nustatyta, kad standartinis nuokrypis (2,904), lyginant su vidurkiu (27,02), nėra didelis. Nuo vidurkio skaičių aibės vidurinis dydis (mediana) (27,95), taip pat kaip ir dažniausiai pasikartojantis dydis (moda) (27,95) nutolę standartinio nuokrypio ribose, todėl nustatant Pedagoginio personalo fiksuotuosius įkainius naudojama mediana – 27,95 (1 lentelė).

Toliau buvo atlikta darbo užmokesčio priedų statistinė duomenų analizė. Priedai buvo grupuojami atitinkamai pagal Švietimo personalo ir Pedagoginio personalo grupes, t. y. priedo dydis susietas su konkreto darbuotojo darbo užmokesčio koeficientu projekte (ataskaitos 5 priedas).

Atlikus Švietimo personalo darbo užmokesčio priedų statistinę duomenų analizę (ataskaitos 6 priedas), nustatyta, kad standartinis nuokrypis (0,229, lyginant su vidurkiu (0,8), nėra didelis, skaičių aibės vidurinis dydis (mediana) nuo vidurkio nutolęs standartinio nuokrypio ribose ir lygus dažniausiai pasikartojančiam dydžiui (modai) (0,90), todėl nustatant švietimo darbuotojų fiksuotuosius įkainius bus taikomas priedo santykis, kuris lygus medianai – 0,90 (1 lentelė).

Atlikus Pedagoginio personalo darbo užmokesčio priedų statistinę duomenų analizę (ataskaitos 6 priedas), nustatyta, kad priedų santykio vidurkis siekia 0,26. Dažniausiai pasikartojantis dydis (moda) yra 0, o vidurinė reikšmė (mediana) yra 0,20. Atsižvelgiant į didelę standartinio nuokrypio reikšmę (0,331) lyginant su vidurkiu ir į modą, kurios reikšmė rodo, kad dažniausiai šios grupės darbuotojams (44,5 proc.) nebuvo skiriami priedai, nuspręsta Pedagoginio personalo darbuotojų grupei, nustatant fiksuotuosius įkainius, priedų neskaičiuoti (1 lentelė).

⁴ Ataskaitos 2 priedas paruoštas pagal Nutarimo Nr. 511 1 priedą.

1 lentelė. Darbo užmokesčio koeficientų ir priedų dydžiai

Personalas	Darbo užmokesčio koeficientas	Priedo santykis
1	2	3
Švietimo personalas	13,00	0,9
Pedagoginis personalas	27,95	-

Apskaičiuoti koeficientai atitinka Nutarimo Nr. 511 1 priede nurodytus pedagogų specialistų (įgijusių aukštąjį universitetinį išsilavinimą) viršutinę koeficientų ribą (27,95) bei švietimo ir mokslo ir kitų biudžetinių įstaigų skyrių, kitų padalinių vadovų viršutinę koeficientų ribą (13). Tyrimo metu nustatytas priedo dydis neviršija Nutarimo Nr. 511 5.2 punkte numatyto priedų ir priemonių dydžio.

Norint įsitikinti, ar apskaičiuoti darbo užmokesčio koeficientai atitinka ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų įprastinėje veikloje taikomus koeficientus, išanalizuoti Planai (ataskaitos 7 priedas). Atlikus analizę nustatyta, kad projektuose numatytiems pareigybėms taikomi koeficientai atitinka Planuose esančių tapačių pareigybių koeficientus. Atsižvelgiant į tai, statistinės analizės metu gauti dydžiai yra tinkami nustatant ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio fiksuotuosius įkainius.

Atsižvelgiant į atliktos analizės rezultatus, apskaičiuojami darbo užmokesčio fiksuotieji įkainiai, kurie apima:

1) pagrindinį etatinį ir valandinį darbo užmokesį, apskaičiuotą taikant atitinkamai personalo grupei nustatytus darbo užmokesčio koeficientus;

2) atitinkamai personalo grupei nustatytą priedo dydį;

3) privalomus darbdavio mokesčius (kadangi biudžetinėms įstaigoms netaikomos Garantinio fondo įstatymo nuostatos, Garantinio fondo įmokos neskaičiuojamos, skaičiuojamas darbdavio socialinio draudimo mokestis). Iki 2017 m. birželio 30 d. darbdavys pagal galiojusius teisės aktus darbuotojo darbo užmokesčiui privalo taikyti 30,98 procentų socialinio draudimo mokesčio tarifą. Nuo 2017 m. liepos 1 dienos, vadovaujantis Socialinio draudimo rodiklių įstatymu, taikomi pakeisti valstybinio socialinio draudimo įmokų tarifai, kurie priklauso nuo darbo sutarties pobūdžio (terminuota ar neterminuota darbo sutartis). Valstybės institucijoje darbdavys už darbuotoją, dirbantį pagal neterminuotą darbo sutartį moka 30,48 procento socialinio draudimo mokesčio tarifą, už darbuotoją, dirbantį pagal terminuotą darbo sutartį moka 32,08 procento socialinio draudimo mokesčio tarifą.

Nustatomi 1 etato mėnesiniai (kai darbo diena trunka 8 darbo valandas, darbo savaitę sudaro 5 darbo dienos) fiksuotieji įkainiai (2 lentelė) ir 1 valandos fiksuotieji įkainiai (3 lentelė).

2 lentelė. ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų etatinio darbo užmokesčio fiksuotųjų įkainių apskaičiavimas

Personalas	Bazinė mėnesinė alga, Eur	Darbo užmokesčio koeficientas	Priedo santykis	Privalomieji mokesčiai: darbdavio socialinio draudimo mokestis, Eur	Nustatyti darbo užmokesčio fiksuotieji įkainiai, Eur
Iki 2017-06-30					
1	2	3	4	$5=((2*3)+(2*3*4))*30.98\%$	$6=(2*3)+(2*3*4)+5$
Švietimo personalas	35,50	13,00	0,9	271,65	1148,50
Pedagoginis personalas	35,50	27,95	0	307,39	1299,62
Nuo 2017-07-01 (kai su darbuotoju sudaryta neterminuota darbo sutartis)					
1	2	3	4	$5=((2*3)+(2*3*4))*30.48\%$	$6=(2*3)+(2*3*4)+5$
Švietimo personalas	35,50	13,00	0,9	267,26	1144,11
Pedagoginis personalas	35,50	27,95	0	302,43	1294,66
Nuo 2017-07-01 (kai su darbuotoju sudaryta terminuota darbo sutartis)					
1	2	3	4	$5=((2*3)+(2*3*4))*32.08\%$	$6=(2*3)+(2*3*4)+5$
Švietimo personalas	35,50	13,00	0,9	281,29	1158,14
Pedagoginis personalas	35,50	27,95	0	318,31	1310,54

3 lentelė. ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų valandinio darbo užmokesčio fiksuotųjų įkainių apskaičiavimas

Personalas	Bazinis valandinis atlygis, Eur	Darbo užmokesčio koeficientas	Priedo santykis	Privalomieji mokesčiai: darbdavio socialinio draudimo mokestis, Eur	Nustatyti darbo užmokesčio fiksuotieji įkainiai, Eur
Iki 2017-06-30					
1	2	3	4	$5=((2*3)+(2*3*4))*30.98\%$	$6=(2*3)+(2*3*4)+5$
Švietimo personalas	0,22	13,00	0,9	1,68	7,11
Pedagoginis personalas	0,22	27,95	0	1,90	8,05
Nuo 2017-07-01 (kai su darbuotoju sudaryta neterminuota darbo sutartis)					
1	2	3	4	$5=((2*3)+(2*3*4))*30.48\%$	$6=(2*3)+(2*3*4)+5$
Švietimo personalas	0,22	13,00	0,9	1,66	7,09
Pedagoginis personalas	0,22	27,95	0	1,87	8,02
Nuo 2017-07-01 (kai su darbuotoju sudaryta terminuota darbo sutartis)					
1	2	3	4	$5=((2*3)+(2*3*4))*32.08\%$	$6=(2*3)+(2*3*4)+5$
Švietimo personalas	0,22	13,00	0,9	1,74	7,17
Pedagoginis personalas	0,22	27,95	0	1,97	8,12

ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų etatinio ir valandinio darbo užmokesčio fiksuotųjų įkainių dydžiai pateikti 2 ir 3 lentelėse atitinka ir neprieštaruoja Įstatymo Nr. XIII-198 nuostatomis (ataskaitos 8 priedas).

III. TYRIMO REZULTATAI

Remiantis II dalyje pateiktais skaičiavimais, nustatomi Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio fiksuotieji įkainiai:

Iki 2017 m. birželio 30 d.:

1. Etatinis Švietimo personalo darbo užmokesčio fiksuotasis įkainis – 1148,50 Eur/mėn.
2. Valandinis Švietimo personalo darbo užmokesčio fiksuotasis įkainis – 7,11 Eur/val.
3. Etatinis Pedagoginio personalo darbo užmokesčio fiksuotasis įkainis – 1299,62 Eur/mėn.
4. Valandinis Pedagoginio personalo darbo užmokesčio fiksuotasis įkainis – 8,05 Eur/val.

Nuo 2017 m. liepos 1 d. (kai su darbuotoju sudaryta neterminuota darbo sutartis):

1. Etatinis Švietimo personalo darbo užmokesčio fiksuotasis įkainis – 1144,11 Eur/mėn.
2. Valandinis Švietimo personalo darbo užmokesčio fiksuotasis įkainis – 7,09 Eur/val.
3. Etatinis Pedagoginio personalo darbo užmokesčio fiksuotasis įkainis – 1294,66 Eur/mėn.
4. Valandinis Pedagoginio personalo darbo užmokesčio fiksuotasis įkainis – 8,02 Eur/val.

Nuo 2017 m. liepos 1 d. (kai su darbuotoju sudaryta terminuota darbo sutartis):

1. Etatinis Švietimo personalo darbo užmokesčio fiksuotasis įkainis – 1158,14 Eur/mėn.
2. Valandinis Švietimo personalo darbo užmokesčio fiksuotasis įkainis – 7,17 Eur/val.
3. Etatinis Pedagoginio personalo darbo užmokesčio fiksuotasis įkainis – 1310,54 Eur/mėn.
4. Valandinis Pedagoginio personalo darbo užmokesčio fiksuotasis įkainis – 8,12 Eur/val.

IV. NUSTATYTŲ FIKSUOTŲJŲ DYDŽIŲ TAIKYMAS

Tyrimo nustatyti ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio fiksuotieji įkainiai yra taikomi visų ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų, kurių projektai pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą bendrai finansuojami Europos socialinio fondo lėšomis, darbuotojų, vykdančių projektų veiklas, darbo užmokesčio išlaidoms kompensuoti. Atsižvelgiant į MITA pavaldumą, funkcijas ir veiklos tikslus, MITA darbuotojai negali būti prilyginami pedagogams arba švietimo personalui, todėl nustatyti fiksuotieji įkainiai MITA rengiamiems ir teikiamiems projektams nėra taikomi. Nustatytų fiksuotųjų įkainių dydžiai yra maksimalūs, t. y. pareiškėjas, teikdamas paraišką dėl projekto finansavimo, o projekto vykdytojas, deklaruodamas patirtas išlaidas, gali nusimatyti mažesnius fiksuotuosius įkainius. Pareiškėjas ar projekto vykdytojas gali taikyti valandinį fiksuotąjį įkainį arba etatinį fiksuotąjį įkainį. Jei taikomas etatinis fiksuotasis įkainis, pareiškėjas ar projekto vykdytojas turi nurodyti taikomo etato dydį.

ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos, taikant fiksuotuosius įkainius, apskaičiuojamos už dirbtą laiką projekte (įskaitant dvi pirmąsias kalendorines laikinojo nedarbingumo dienas, sutampančias su darbuotojo darbo grafiku, už kurias moka darbdavys). Darbo užmokesčio išlaidos už kasmetines atostogas ir (ar) kompensacijos už nepanaudotas kasmetines atostogas apmokamos, taikant kasmetinių atostogų išmokų fiksuotąsias normas, nustatytas Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2016 m. sausio mėn. 19 d. atlikto

kasmetinių atostogų išmokų fiksuotųjų normų nustatymo tyrimo ataskaitoje, kuri skelbiama <http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/supaprastinto-islaidu-apmokejimo-tyrimai>. Išlaidos pagal kasmetinių atostogų fiksuotąją normą apskaičiuojamos kiekvieną mėnesį nuo deklaruojamų darbo užmokesčio išlaidų, apskaičiuotų, taikant šioje ataskaitoje nustatytus fiksuotuosius įkainius. ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio išlaidoms, kurios apmokamos taikant fiksuotuosius įkainius, pagrįsti projekto vykdytojas turi pateikti:

1) darbo sutarties, įstaigos vadovo įsakymo (-ų) ar potvarkio (-ų) (jeigu taikoma įstaigoje), kuriuose būtų nurodytos darbuotojų pareigos, jų skyrimas dirbti projekte, darbo laiko trukmė ar etato dydis, skiriamas darbui projekte;

2) pažymą dėl darbo užmokesčio apskaičiavimo taikant fiksuotuosius įkainius (ataskaitos 8 priedas);

3) įrodymus, kad pagal tam tikrą pareigybę atliekamas darbas yra laikomas pedagoginiu⁵ (įgyvendinančiajai institucijai paprašius, kai esama abejonių, ar pareigybę galima priskirti pedagoginiam darbui);

4) projektą vykdančių asmenų pažymas dėl atliktų darbų pagal darbo sutartis (įgyvendinančiajai institucijai paprašius, kai esama abejonių dėl rezultato pasiekimo).

Pasikeitus Įstatyme Nr. XIII-61 nustatytam pareiginės algos (atlyginimo) baziniam dydžiui ir (arba) privalomuosius darbdavio mokesčius reglamentuojančių teisės aktų nuostatoms, fiksuotieji įkainiai turi būti perskaičiuojami. Taip pat nustatyti fiksuotieji įkainiai gali būti peržiūrėti kasmet, vadovaujantis Įstatymo Nr. XIII-198 nuostatomis bei ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų Planais. Pakeitus fiksuotuosius įkainius, tyrimo ataskaita išdėstoma nauja redakcija, nurodant naujos redakcijos įsigaliojimo datą. Pakeisti fiksuotieji įkainiai, Finansų ministerijai pritarus, įsigalioja nuo aukščiau minėtų teisės aktų patvirtinimo dienos ir yra taikomi projektams pagal anksčiau pasirašytas projektų sutartis, kadangi projektų vykdytojai darbo užmokesčių privalo apskaičiuoti vadovaudamiesi galiojančiais teisės aktais.

Tyrimo nustatyti fiksuotieji darbo užmokesčio įkainiai taip pat gali būti taikomi kitų fondų lėšomis finansuojamuose projektuose, kuriuose bus patiriamos ŠMM pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų, vykdančių projekto veiklas, darbo užmokesčio išlaidos, jei nebus kitų apribojimų.

Už tyrimo ataskaitos atnaujinimą yra atsakinga ŠMM arba jos įgaliota institucija.

⁵ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003 m. spalio 9 d. įsakymą Nr. ĮSAK-1407 „Dėl pareigybių, kurias atliekant darbas yra laikomas pedagoginiu, sąrašo patvirtinimo“